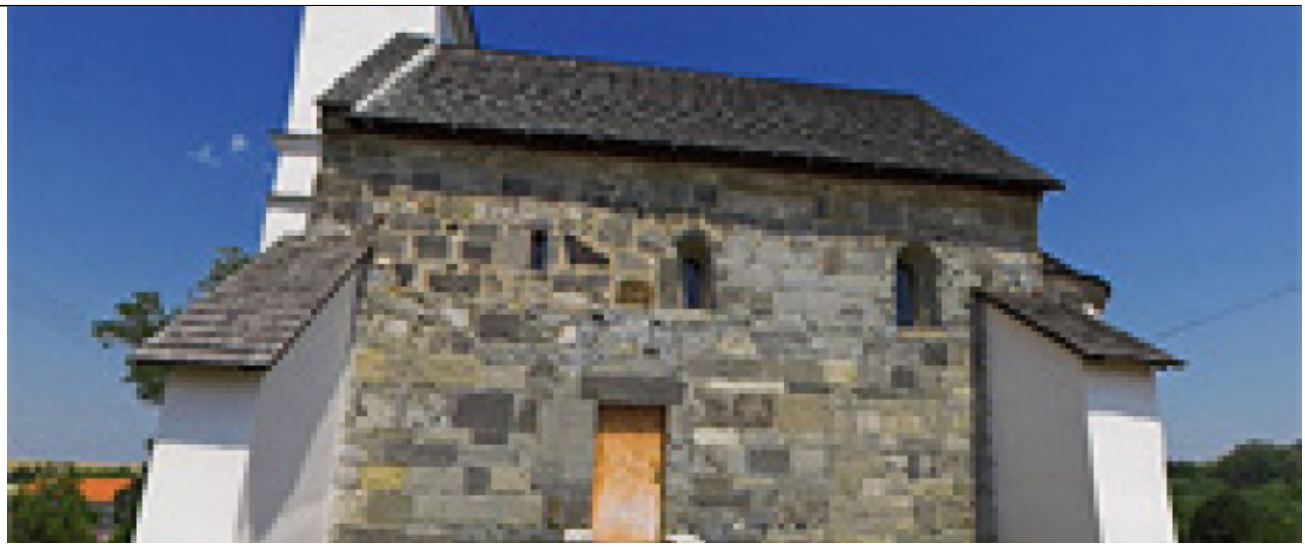

Hontvarsány temploma

2009 augusztus 15. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejt?zköd? Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmetlenül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

A Börzsöny hegység kivételével a mai Szlovákiához tartozó régi Hont vármegye déli része, a Garam és az Ipoly folyók közti termékeny róna er?sen megtetszhetett Árpád fejedelem lovas népének, mert a helynevek tanúsága szerint mindegyik honszerz? nemzetségünkb?l letelepedtek a kies vidéken. A máig meglév? Kér, Keszi, Kürt, Gyarmat, Nyék, Jen?, Megyer és Tarján falvakon kívül további települések neve is bizonyítja a nagyfejedelmek kora óta folyamatos jelenlétünket. Ilyen az országban másutt is, rendszerint az uralkodói központok közelében el?forduló Varsány. A korszak kit?n? ismer?je, Györffy György professzor (1917–2000) szerint ez a – jász vagy alán eredet? – helynév az udvari katonaság falvait jelöli, amelyek mind az els? ezredforduló el?tt keletkeztek, Hontvarsány tehát egyike a vármegye legrégibb községeinek.
Lévától (Levice) alig öt kilométerre keletre, az Ipolyság felé vezet? f?út mentén fekszik az ötszáz lakosú kis település, mostani neve: Kalinciakovo. (Útikönyveinkben nem szerepel.) Erre haladt az ?si országút Esztergom felé is, a falu a XIII. század második feléig királyi birtok volt, az érsekség közeli nemesfémbányáinak szomszédjában. Varsány a tatárjárás után került – IV. Béla király adományaként – a Varsányi család kezére, és maradt a família, illetve a rokon Simonyi család birtokában egészen a XVIII. századig. A középkor végén Szendi vajda és leszármazottai, kés?bb a Jánokyak, az újkorban a Majthényi és a Nyáry földesúri családok játszottak szerepet a község életében, amelyet els? ízben az 1242 és 1272 közötti években említ az ipolysági premontrei konvent oklevele, Wosyan alakban.
Az út menti dombon álló, messzir?l látszó templom még ennél is korábbról származik. Az egyhajós, félköríves szentélyzáródású épület román kori falusi templomaink legrégebbr?l megmaradt emlékei közé tartozik, a hozzá formában legközelebb álló nagybörzsönyi Szent István-templommal együtt. Ez is, az is a XII. század második felében készült, s mindkett? magán viseli a közeli esztergomi királyi épít?m?hely korabeli stílusjegyeit. A varsányi egyház is gondosan faragott, szürke kváderkövekb?l épült, amelyeket nem éppen szabályos hálóba raktak, de az apszis párkányán körbefutó, míves vakárkád magára vonja a figyelmet: ehhez hasonló mintájú részletet az esztergomi várkápolnában, illetve az említett börzsönyi templomon látni. A sarkokat jókora rusztikus támpillérek hangsúlyozzák, és igencsak ódon hangulatot kölcsönöznek az épületnek a tölcsérablakok k?b?l falazott bélletei, valamint a déli bejárat faragott szemöldökköve. A nyugati oldalon urasági karzat épült, amelyre a falszöveten belül kialakított lépcs?n jutni föl. A homlokzat elé kilép?, eredeti torony elpusztult a török háborúk alatt, a mostani, barokk sisakú tornyot az 1800-as években emelték.
A belül dísztelen, rendszeres használaton kívüli állami m?emlék a mára egészen elfogyatkozott helybeli magyarság évezredes történetének mementója.

Ludwig Emil, mno.hu

Ajánló